

Kontakt dla mediów:

Luiza Nowicka, PARP

e-mail: luiza_nowicka@parp.gov.pl

tel.: 880 524 959

W jakich branżach najczęściej działają Polki? Firmy założone przez kobiety ze wsparciem Funduszy Norweskich

Co trzecia firma w Polsce jest założona i prowadzona przez kobiety, co sprawia, że nasz kraj zajmuje jedno z najwyższych miejsc w Unii Europejskich pod tym względem. Z analizy danych z KRS przeprowadzonej przez wywiadownię gospodarczą Dun & Bradstreet wynika, że na koniec 2021 r. 32,5 proc. wszystkich firm w Polsce należała do kobiet. Dowodem na to, jaki potencjał tkwi w polskich businesswomen, są projekty, które otrzymały wsparcie z Funduszy Norweskich.

W ostatnim czasie można zaobserwować wzrost aktywności zawodowej kobiet, jednak nadal ich udział w rynku pracy jest niższy niż mężczyzn. Z najnowszych danych GUS wynika, że w 2 kwartale 2022 r. osoby aktywne zawodowo stanowiły 57,9% ludności w wieku 15–89 lat. Współczynnik aktywności zawodowej wśród mężczyzn wynosił 65,7%, natomiast wśród kobiet – 50,8% (odpowiednie wartości dla osób w wieku produkcyjnym to 83,0% oraz 76,6%). Warto jednak zaznaczyć, że współczynnik aktywności zawodowej dla osób w wieku 15–89 lat w porównaniu z poprzednim kwartałem, jak i rok do roku, zwiększył się wśród kobiet, natomiast zmniejszył się wśród mężczyzn.

Z analizy danych z KRS przeprowadzonej przez wywiadownię gospodarczą Dun & Bradstreet wynika natomiast, że liczba firm należących do kobiet w Polsce na koniec 2021 r. była o 3 proc. mniejsza niż rok wcześniej i stanowiła 32,5 proc. wszystkich firm. Kobiety są właścicielkami 31 proc. mikroprzedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników, 25,5 proc. małych firm (od 10 do 50 pracowników), 15,7 proc. średnich (od 51 do 250 pracowników), a w sektorze dużych firm (powyżej 250 pracowników) – zaledwie 13,3 proc. Jednym z czynników, który wpłynął na spadek aktywności biznesowej kobiet była pandemia COVID-19. Według raportu Fundacji Sukcesu Pisanego Szminką co piąta przedsiębiorczyni w związku z pandemią musiała zmienić profil działalności swojej firmy.

Z kolei z raportu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) z badania Global Entrepreneurship Monitor Polska 2021 wynika, że w 2020 r. w porównaniu do poprzedniego roku spadł udział kobiet prowadzących młode firmy – do 2,4% z 5,1% populacji kobiet. W przypadku mężczyzn także odnotowano spadek, ale mniejszy – do 3,8% z 5,7% populacji mężczyzn. Spadł też udział kobiet prowadzących dojrzałe firmy – z 12,5% w 2019 r. do 7,9% w 2020 r., a w przypadku mężczyzn odnotowano wzrost – z 13% do 16,6%. Tym samym wzrosła luka płci w Polsce rozumiana

jako różnica między odsetkiem mężczyzn prowadzących firmy wśród mężczyzn ogółem a odsetkiem kobiet prowadzących firmy wśród kobiet ogółem. W odniesieniu do młodych firm wyniosła ona 1,4%, pozostając nadal na relatywnie niskim poziomie. Natomiast w przypadku firm dojrzałych jej wartość osiągnęła 8,7% i był to najwyższy wynik od początku realizacji badania w GEM w Polsce. Kobiety gorzej niż mężczyźni oceniali również swoje własne umiejętności przedsiębiorcze i odczuwały większy strach przed porażką.

Kobiety prowadzące firmy otrzymały wsparcie z Funduszy Norweskich

„Schemat małych grantów dla przedsiębiorczych kobiet” finansowany z Funduszy Norweskich i EOG w ramach programu „Rozwój przedsiębiorczości i innowacje” to konkurs, który miał na celu finansowe wsparcie projektów realizowanych przez firmy, w których kobiety są właścicielkami lub mają decydujący głos w zarządzaniu firmą.

– Konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem. Obecnie w jego ramach realizowanych jest 45 umów, które otrzymały ponad 6 mln euro dofinansowania. Wsparcie obejmowało projekty dotyczące jednego z trzech obszarów: technologie przyjazne środowisku, innowacje w obszarze wód morskich i śródlądowych oraz technologie poprawiające jakość życia. Firmy biorące udział w konkursie mogły otrzymać nawet 200 tys. euro dofinansowania – podkreśla **prezes PARP Dariusz Budrowski**.

Wsparcie z konkursu „Schemat małych grantów dla przedsiębiorczych kobiet” otrzymała m.in. firma **Neuron Sp z.o.o.** Dofinansowanie w wysokości 199 tys. euro na innowację terapeutyczną – egzoszkielec (przenośny bioniczny szkielet do reedukacji chodu) zasilany kończynami dolnymi oraz stoł pionizacyjny z funkcją kroczenia. Spółka Neuron od 20 lat zajmuje się rehabilitacją stacjonarną i niestacjonarną osób z dysfunkcjami psychoruchowymi, w tym dla dzieci, sportowców i osób dorosłych, którym trzeba przywrócić sprawność utraconą lub zaburzoną w wyniku choroby, wypadku, operacji lub urazu. W ramach projektu firma zamierza wprowadzić do oferty innowacyjną usługę rehabilitacyjną świadczoną za pomocą egzoszkieletu zasilanego kończynami dolnymi oraz stołu pionizacyjnego z funkcją kroczenia. Tego typu rozwiązania odpowiadają na potrzeby osób, których motoryka jest istotnie ograniczona z powodu wypadków lub ciężkich chorób neurologicznych – osoby te nie są w stanie odzyskać zdrowia samodzielnie lub poprzez tradycyjną rehabilitację.

Kolejnym z beneficjentów „Schematu małych grantów dla przedsiębiorczych kobiet” jest firma **Lifebite Katarzyna Goch**, która otrzymała ponad 120,5 tys. euro dofinansowania na projekt mający na celu internacjonalizację i rozwój innowacyjności aplikacji mobilnej wspierającej płodność oraz starania o ciążę. Aplikacja stanowi odpowiedź na potrzeby par starających się o dziecko w zakresie m.in. dostępu do merytorycznej wiedzy na temat czynników wpływających na płodność, poprawy nawyków zdrowotnych, indywidualnych rekomendacji profilaktycznych, zwiększenia zaangażowania partnera w starania o dziecko, a także wsparcia psychologicznego w trudnych emocjach wynikających z planowania współżycia w określonych dniach cyklu i obniżenia poziomu stresu związanego z całym procesem.

– Pomysł, by stworzyć rozwiązanie dla kobiet, które łamie schematy i oferuje realną pomoc, dojrzał kilka lat. Był odpowiedzią na ważne, a zaniedbane, moim zdaniem, potrzeby. Z jednej strony, kobiety coraz później decydują się na macierzyństwo, nie mają też wystarczającej wiedzy nt. własnej płodności, a jedna na pięć może doświadczyć trudności z zajściem w ciążę. Z drugiej strony, brakuje narzędzi ułatwiających dostęp do sprawdzonej wiedzy. W Internecie, na forach czy w aplikacjach do śledzenia cyklu, wciąż upowszechnia się wiele mitów i mało użytecznych, czasem wręcz szkodliwych porad. Jednocześnie, w szczególności w okresie starań o dziecko, wiele małżeństw i związków napotyka na trudności w mówieniu o swoich potrzebach. Przekazywanie informacji o dniach płodnych, nastroju czy ochocie na bliskość często jest kłopotliwe i krępujące. Od tych obserwacji wszystko się zaczęło. Wspólnie z prof. dr hab. n. med. Krzysztofem Łukaszukiem, ekspertem w dziedzinie medycyny rozrodu, rozpoczęliśmy pracę nad przyjazną, ale merytoryczną aplikacją mobilną. Nazywa się iYoni. Jest pierwszą aplikacją, która umożliwia ocenę płodności oraz ułatwia podjęcie decyzji o kierunku leczenia niepłodności. Pomaga realnie ocenić szanse na ciążę, podpowiada badania diagnostyczne oraz możliwe ścieżki postępowania. Zawiera również podstawowe funkcje jak precyzyjne śledzenie cyklu, rejestrowanie codziennych aktywności i objawów, dostęp do bazy artykułów. Wszystko wspiera sztuczna inteligencja. iYoni to pierwsza aplikacja o charakterze medycznym, stworzona przez specjalistów medycyny rozrodu i seksuologów. Wspiera również związki, ułatwiając otwartą, opartą na bliskości i intymności komunikację z partnerem – tłumaczy Katarzyna Goch, założycielka firmy Lifebite i współtwórczyni aplikacji iYoni.

Katarzyna Goch podkreśla, że to właśnie otrzymane dofinansowanie umożliwiło wdrożenie innowacyjnej funkcji medycznej, która pomaga ocenić płodność i dotychczasowe postępowanie przy staraniach o ciążę. Do współpracy zaproszono wybitnych polskich i zagranicznych profesorów oraz specjalistów. Opracowano też dedykowany parom komunikator, który ułatwia dbanie o relację i życie intymne.

– Chcemy rzucić wyzwanie aplikacjom do śledzenia cyklu, które często są niczym więcej, jak produktem marketingowym. I działać zarówno na rynku polskim, jak i międzynarodowym. To również umożliwiają środki z Grantów Norweskich. Obecnie aplikacja jest dostępna w obu sklepach (Google Play i App Store) w języku polskim, angielskim i niemieckim. Tłumaczymy ją także na język hiszpański, szwedzki i norweski. Przed nami badania rynków zagranicznych i testy z użytkowniczkami. Będziemy też korzystać z usług mentoringowych, by rozwijać kompetencje w obszarze zarządzania produktem cyfrowym, wdrażania AI oraz internacjonalizacji – mówi Katarzyna Goch.

Założycielka firmy Lifebite pytana o to, co skłoniło ją do założenia własnej firmy i czy dostrzega jakieś bariery w rozwoju kobiet w biznesie, odpowiada:

– Zawsze chciałam zmieniać świat na lepsze i działać w środowisku myślących podobnie, otwartych i kreatywnych ludzi. Miałam to szczęście, że wielu takich spotkałam i spotykam. Własna firma to sposób, by tworzyć oparte na misji i wartościach, przyjazne warunki do realizacji wspólnych celów.

Myślę, że największą barierą, z którą mierzą się kobiety w biznesie, jest brak wiary w siebie. Własna działalność to duże wyzwanie, wymaga, by nieustannie i na bieżąco się uczyć, a także podejmować ryzyko. Do tego potrzebna jest odwaga i wiara w to, że wszystko jest możliwe. Na szczęście jednej i drugiej kobiety mają coraz więcej.

Beneficjentem tego samego konkursu jest także firma **Design and Business Sp. z o.o.** specjalizująca się w usługach doradczych w zakresie wzornictwa przemysłowego. Otrzymała ona 92 tys. euro dofinansowania na projekt mający na celu opracowanie i wprowadzenie do oferty innowacyjnej usługi doradztwa, projektowania i produkcji elementów prototypowych oraz pilotażowych serii inteligentnych ekologicznych opakowań dla produkcji małoseryjnej, w oparciu o technologie przyjazne środowisku. W ramach projektu na rynek ma zostać wprowadzona linia ekologicznych, inteligentnych opakowań do żywności wykonanych wyłącznie z naturalnych, biodegradowalnych komponentów. Dzięki temu klienci z branży HoReCa będą mogli szybko i tanio prototypować nowe rozwiązania oraz zyskają możliwość realizowania niestandardowych zamówień. Projekt umożliwi również przeciwdziałanie marnotrawstwu żywności poprzez wykorzystywanie opakowań przedłużających ich przydatność do spożycia, zminimalizowanie zużycia wyrobów jednorazowych z plastików oraz spełnianie standardy zero waste i zrównoważonego rozwoju. Warto podkreślić, że projekt uzyskał główną nagrodę w kategorii Projekt Przyszłości na Forum Inteligentnego Rozwoju Uniejów 2022.

– Motywacją do realizacji projektu ekologicznych opakowań do żywności były nie tylko bieżące trendy rynkowe (w tym związane z ekologicznością opakowań i przeciwdziałaniu marnotrawstwu) ale przede wszystkim wyraźne potrzeby docelowych odbiorców z branży HoReCa oraz lokalnych producentów żywności, którzy często nie mogą pozwolić sobie na zamówienie dedykowanych opakowań do swoich produktów u dużych dostawców. Realizowany w firmie Design and Business projekt (dotowany w ramach konkursu „Schemat Małych Grantów”) docelowo prowadzi do wdrożenia usługi projektowania i wytwarzania opakowań na rzecz producentów żywności. Dzięki usłudze projektowej możliwe będzie szybkie i wygodne pozyskanie wymagań a następnie ich przełożenie na projekt opakowania, wykonanie prototypów, przetestowanie i wytworzenie małych serii. Taka usługa wypełnia lukę na rynku opakowań ułatwiając mniejszym podmiotom posiadanie niestandardowych opakowań (produkowanych w małych seriach), których duże zakłady produkcyjne (np. drukarnie) nie podejmują się lub na które małe firmy nie mogą sobie pozwolić – podkreśla prezes firmy Design and Business Sp. z o.o. Dominika Czechowska.

Aktualnie projekt znajduje się w fazie rozwojowej. Zidentyfikowane zostały główne potrzeby podstawowych grup odbiorców, jak również przeprowadzono badania potencjalnych materiałów do użycia w prototypowaniu i projektowaniu opakowań. Ponadto wytypowano komponenty do produkcji opakowań oraz opracowano podstawowe (bazowe) wzory opakowań i zdefiniowano procesy produkcyjne. Wykonano także modele cząstkowe oraz serię prototypową, którą przetestowano w oparciu o kluczowe kryteria użytkowe (m.in. wytrzymałość opakowań, bezpieczeństwo transportowe czy zachowywanie właściwości wybranych produktów

przechowywanych w opakowaniach z ekologicznych materiałów). Te etapy pozwoliły na zweryfikowanie zasadności wdrożenia docelowej usługi projektowej do realizacji a przyznana dotacja umożliwiła realizację projektu wzorniczego opakowań, przeprowadzenie badań materiałowych i testów. W kolejnych etapach planowany jest zakup maszyn i urządzeń ułatwiających prototypowanie i produkcję opakowań w małych seriach.

Natomiast firma **Simply Care Sp. z o.o.** otrzymała ponad 137 tys. euro dofinansowania z Funduszy Norweskich na opracowanie innowacyjnej usługi SilverCustom, pomagającej firmom w dostosowaniu ich produktów do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami. Projekt polega na stworzeniu zestawu narzędzi do testowania produktów, w którego skład wchodzić będą: oprogramowanie umożliwiające prototypowanie testowanych produktów, aplikacji, interfejsów dla potrzeb klienta-seniora, kombinezony geriatryczne umożliwiające testowanie produktów, aplikacji, interfejsów z uwzględnieniem ograniczeń osób starszych, badania fokusowe na grupie użytkowników w wieku senioralnym umożliwiające testowanie produktów, usług czy aplikacji, zespół ekspertów prowadzących testy i prototypowanie (wprowadzanie zmian) w testowanych produktach, usługach i aplikacjach oraz usługa tworzenia założeń strategii marketingowej dla potrzeb klienta-seniora.

Program „Rozwój przedsiębiorczości i innowacje”, z którego projekty otrzymały wsparcie, jest realizowany w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021.

W jakich branżach najczęściej działają kobiety?

Dane pokazują, że przez kobiety głównie zdominowany jest rynek usług – do Polek należy aż ⅓ firm z branży usługowej. Z analizy KRS przeprowadzonej przez wywiadownię Dun & Bradstreet na zlecenie Fundacji Sukcesu Pisanego Szminką, wynika, że w pierwszym kwartale 2022 r. największy odsetek działalności należących do kobiet (76 proc.) był zarejestrowany w sekcji „pomoc społeczna bez zakwaterowania”, obejmującej m.in. różnego rodzaju wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych oraz opiekę nad dziećmi, w tym żłobki. W pokrewnej sekcji „pomoc społeczna z zakwaterowaniem” do kobiet należało 64 proc. firm. Przez kobiety zarządzane jest również 55 proc. firm z sekcji „opieka zdrowotna” obejmującej m.in. praktyki lekarskie i stomatologiczne, działalność fizjoterapeutyczną, pielęgniarstwa i położniczą. Kobiety są również właścicielkami ponad połowy firm sklasyfikowanych jako „produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych substancji farmaceutycznych”. Do polskich przedsiębiorczyń należy także 46 proc. biznesów z branży edukacyjnej, m.in. przedszkoli, szkół, firm organizujących wszelkiego rodzaju kursy i szkolenia, szkół językowych, nauk jazdy, firm doradztwa zawodowego i prowadzących pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Trzecim sektorem pod względem liczby firm należących do kobiet jest „pozostała indywidualna działalność usługowa”, obejmująca m.in. zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, pralnie, solaria, salony masażu i odchudzające, salony tatuażu i piercingu, opiekę nad zwierzętami oraz ich pielęgnację, domy pogrzebowe, działalność astrologiczną i spirytystyczną. Kobiety stanowią 63,5 proc. wszystkich właścicieli biznesów z tej

kategorii. Polki często działają też w branżach związanych z finansami – należy do nich nieco ponad połowa firm z sektora działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, a także 47 proc. zarejestrowanych w sektorze ubezpieczeń, reasekuracji oraz funduszy emerytalnych. Sporo firm zarządzanych przez kobiety znajdziemy też w branży turystycznej – 48,5 proc. w sektorze zakwaterowania, obejmującym hotele, obiekty noclegowe i pola kempingowe, oraz 48 proc. w sektorze „działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane”. Zdominowane przez kobiety są również branże „produkcja odzieży” – 62 proc. firm – oraz „produkcja wyrobów tekstylnych” – 53,5 proc. Własnością kobiet jest też ponad połowa przedsiębiorstw zarejestrowanych w kategorii „działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi” oraz połowa w kategorii „handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi”.

Co powstrzymuje kobiety przed prowadzeniem biznesu?

Badanie Fundacji Sukcesu Pisanego Szminką pokazuje, że aż 68% Polek bez własnej działalności chciałoby założyć firmę. Jednocześnie jedynie 9% Polek zadeklarowało, że nie brak im pewności siebie, by podejmować ambitne zadania, a prawie 60 proc., wprowadzając zmiany w swoim życiu zawodowym, kieruje się oceną innych. Obawy, na które najczęściej wskazywały kobiety wahające się nad założeniem własnej firmy, to brak pomysłu na biznes (25%) i niedogodna sytuacja finansowa (20%). Ponad 16 proc. ankietowanych powstrzymuje brak pewności siebie. Co dziesiąta badana obawia się nadmiaru biurokracji, a 9 proc. uważa, że nie ma wystarczającej wiedzy na temat narzędzi niezbędnych w prowadzeniu firmy. Największą motywacją do założenia własnej działalności dla ¼ respondentek jest natomiast chęć bycia niezależną. Blisko ⅓ badanych chce mieć wpływ na swoją pracę, a prawie tyle samo pociąga wizja samodzielnego decydowania o swoich godzinach pracy oraz chęć robienia czegoś zgodnego ze swoimi zainteresowaniami. Ponad ¼ respondentek chciałaby rozwijać firmę na skalę globalną, a połowa wolałaby działać lokalnie.